

Unga som använder e-cigarett har ökad risk för alkohol- och cannabisanvändning

Användningen av e-cigarett har ökat kraftigt bland unga de senaste åren. Barn och unga är extra känsliga för nikotin och det är ofta i ung ålder som ett beroende utvecklas. En systematisk översikt visar att användningen av e-cigarett också ökar risken för alkohol- och cannabisanvändning hos unga.

HUVUDRESULTAT

En systematisk litteraturöversikt av Lau med kollegor (2023) visar att unga som testat eller använder e-cigarett med tiden oftare också använder alkohol och cannabis, jämfört med unga som aldrig använt e-cigarett.

Översikten visar att unga som testat eller använder e-cigarett har nästan 7 gånger ökad risk för alkoholkonsumtion och ungefär 5 gånger ökad risk för cannabisanvändning vid uppföljning, jämfört med unga som aldrig använt e-cigarett. Även lågt bruk av e-cigarett vid studiernas start visade ett liknande samband som högt bruk av e-cigarett för alkohol- eller cannabisanvändning.

I studierna har hänsyn tagits till relevanta förväxlingsfaktorer (confounders) som ålder, kön, användning av andra tobaksprodukter eller substansbruk, sensationsökande och depression.

Översikten är en av de första som enbart inkluderar longitudinella studier (alltså studier med upprepade mätningar som följer samma deltagare över tid). Resultaten är i linje med tidigare översikter som inkluderat tvärsnittstudier (alltså mätning vid ett tillfälle).

SYFTE OCH MÅLGRUPP Den här utblicken sammanfattar en systematisk litteraturöversikt som undersöker om unga som testat eller använder e-cigarett har en ökad risk för att senare använda andra substanser såsom alkohol och cannabis.

Vi riktar oss till verksamheter och professioner som arbetar med hälsofrämjande och förebyggande arbete inom ANDTS på nationell, regional och lokal nivå.

Läs mer

[Kunskap om tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar – Återredovisning av regeringsuppdrag – Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

BAKGRUND OCH METOD

E-cigarettanvändningen bland unga har ökat kraftigt de senaste åren. Att använda e-cigarett innebär hälsorisker, till exempel påverkan på hjärtrytmen, blodkärlen och luftvägarna. Nikotinet kan också påverka hjärnans signalsystem hos unga och förstärka belöningseffekten av andra substanser.

Den här utblicken sammanfattar en systematisk litteraturöversikt och metaanalys som undersökte användningen av e-cigarett och risken för senare bruk av andra substanser bland barn och unga. Översikten omfattade 11 longitudinella studier publicerade 2017–2022. Majoriteten av studierna var från USA, en från Tyskland och en från Mexiko. Deltagarnas ålder var 9–18 år, förutom i en studie som inkluderade ungdomar 18–24 år. Kön fördelningen var relativt jämn och uppföljningstiden var 1–5 år.

Översikten avsåg att undersöka flera olika substanser men inte tobaksrökning. I studierna jämfördes unga som testat eller använder e-cigarett (engelska ”ever users”) med unga som aldrig använt e-cigarett (engelska ”never users”) och risken för senare substansbruk såsom alkoholkonsumtion och cannabisanvändning. Resultaten från de 2 studier som undersökte alkohol och 6 av de 10 studier som undersökte cannabis inkluderades i metaanalysen.

REFERENS Lau L, Conti AA, Hemmati Z, Baldacchino A. The prospective association between the use of E-cigarettes and other psychoactive substances in young people: A systematic review and meta-analysis. *Neurosci Biobehav Rev.* 2023;153:105392. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2023.105392>.